

1. UVOD

Diabetes mellitus (šećerna bolest) je hronično progresivno oboljenje koje karakterizira hiperglikemija s poremećenim metabolizmom ugljikohidrata, masti i bjelančevina, uzrokovanim oštećenim lučenjem inzulina i/ili njegovim poremećenim djelovanjem. Hronična hiperglikemija je udružena s dugoročnim oštećenjima, disfunkcijom ili insuficijencijom različitih organa – posebno oka, bubrega, nervnog sistema, srca i krvnih sudova¹.

Koliko je diabetes mellitus kompleksno oboljenje i koliko je ostalo nepoznanica za njegovo razrješavanje može se zaključiti i iz klasifikacije ove bolesti koju je dala Svjetska zdravstvena organizacija. Ovom podjelom obuhvaćen je dijabetes melitus i drugi teško odvojivi tipovi smanjene tolerancije prema glukozi. Od 2003 godine u upotrebi je modificirana klasifikacija koja dijabetes melitus dijeli na tip 1 dijabetes - autoimuni i idiopatski, tip 2 dijabetes - sa inzulinskom rezistencijom ili defektom inzulinske sekrecije i ostale specifične tipove².

S obzirom na nejedinstvenu etiologiju, dijabetes melitus se može smatrati skupinom različitih metaboličkih poremećaja s jednom zajedničkom manifestacijom – hiperglikemijom. Zbog hronične hiperglikemije u organizmu razvijaju se hronične komplikacije na različitim sistemima i organima, koje imaju karakter progrediranja i ireverzibilnog su toka dovodeći do organskog i funkcionalnog oštećenja. Etiologija i patogeneza koje dovode do hiperglikemije značajno se razlikuju među pacijentima sa dijabetesom, što uslovljava različitu strategiju prevencije, metoda dijagnostičkog skrininga i tretmana. Šećerna bolest je jedan od najčešćih metaboličkih poremećaja i najčešća je bolest endokrinog sistema uopće³.

U zemljama našeg okruženja (Hrvatska) broj novootkrivenih bolesnika od dijabetesa tipa 1 je 6/100 000 stanovnika. U našoj je zemlji incidencija 1992 godine iznosila je 7,4/100000 stanovnika, što se uklapa u niži postotak obolijevanja u zemljama Sredozemnog bazena. Današnji podaci u našoj zemlji su nedostatni a zbog načina organizacije i vođenja statističkih podataka na nivou entiteta i kantona. Rizik obolijevanja od šećerne bolesti tipa 2 mnogo je teže statistički pratiti zbog dugog asiptomaskoga toka same bolesti. Prevalencija šećerne bolesti je u globalnom porastu. U ovom trenutku oko 285 miliona ljudi širom svijeta ima dijabetes. Globalna prevalenca dijabetesa iznosi 6,6% svjetske populacije odraslih, uz predviđanja da će do 2030 broj osoba sa dijabetesom porasti na 438 miliona⁴.

Dijabetes melitus je glavni rastući problem svih dobnih grupa u Bosni i Hercegovini. Tačni podaci o prevalenciji nisu poznati. Najveći broj oboljelih registrovan je u 7 deceniji života. Stopa incidence (broj novootkrivenih slučajeva dijabetesa u 2006 godini) je 32,3/100 000 stanovnika⁵.

¹American Diabetes Association: Diagnosis and Classification of Diabetes Mellitus. Diabetes Care(2010); 33 (Suppl.1): S62-S69

²American Diabetes Association. Standards of medical care in diabetes. Diabetes Care (2006); 29:S4-S42.

³James HW, Andrzej SK. Epidemiology of diabetes mellitus. In: Kahn CR, Weir GC, King GL, Moses AC, Smith RJ, Jacobson AM. Joslin's Diabetes Mellitus. 14th ed. Philadelphia: Lippincott; Williams&Wilkins,(2006): pp 115-129.

⁴IDF Regions and global prjections for the number of people with diabetes (20-79years), 2010-2030. IDF Diabetes Atlas. 4th ed. 2009. International Diabetes Federation 2009.

⁵Vodic za Diabetes Mellitus (2008). ver.1 4